הסכם

בין ממשלת מדינת ישראל

לממשלת הרפובליקה של פולין

בדבר שיתוף פעולה בתחום ביקורי לימוד של קבוצות נוער מאורגנות

ממשלת מדינת ישראל וממשלת הרפובליקה של פולין, להלן: "הצדדים";

בהתייחס לנכונות ההדדית לשיתופי פעולה, כפי שבאה לידי ביטוי בהסכם בין ממשלת מדינת ישראל לממשלת הרפובליקה של פולין בדבר שיתוף פעולה בתרבות, מדע וחינוך,, שנחתם בירושלים, ב-22 במאי 1991.

מתוך הכרה שעמדות אתיות ומוסריות שליליות כמו גזענות ושנאת זרים, בין היתר, נובעות במידה רבה מחוסר ידע וחינוך לא מספק בקרב הדורות הצעירים, וכי במקביל לשתי המדינות קיימת מורשת היסטורית משותפת, המספקת בסיס להקלת היחסים הדו צדדיים;

ברצותן להבטיח את היחסים הטובים ביותר בין עמי פולין וישראל ולבטל כל דעה קדומה הדדית בין ישראלים לפולנים;

מתוך אמונה בחשיבות החינוך לזיכרון השואה ולמלחמת העולם השנייה, בישראל ובפולין, ובצורך לספר את הסיפור המלא של התקופות האפלות של השואה ומלחמת העולם השנייה;

בהביען את נכונותן לחנך את הדורות הבאים ברוח של פיוס, הבנה הדדית וכבוד, ללא עמדות אתיות ומוסריות שליליות;

בראותן את הביקורים של צעירים ישראלים בפולין ושל צעירים פולנים בישראל כשלב חשוב בבניית המשך היחסים בין ישראל ופולין ועמיהן;

בתתן דעתן ליתרונות של שיתופי פעולה כלכלים, תרבותיים וחינוכיים הנובעים מפיתוח התיירות הדו-כיוונית בין הרפובליקה של פולין למדינת ישראל ומטרה להגדיל את מספר המבקרים בשתי המדינות;

ברצותן לפתח קשרים הדוקים יותר זו עם זו, בכל הנוגע לתיאום ביקורים לימודיים חינוכיים המאורגנים;

הסכימו לאמור:

סעיף 1

מטרות ההסכם

1. כל ביקורי הלימוד של בני נוער ישראלים ברפובליקה של פולין, המאורגנים בחסות משרד החינוך של מדינת ישראל, ושל בני נוער פולני בישראל, בחסות משרד החינוך והמדע של הרפובליקה של פולין יתקיימו על בסיס ובהתאם להוראות הסכם זה.

2. מטרת הסכם זה היא להבטיח שהדורות הבאים של בני נוער פולנים וישראלים:

א) ילמדו על ההיסטוריה של מדינותיהם, כולל ההיסטוריה של השואה ופשעים אחרים של מלחמת העולם השנייה. הצדדים ייחסו תשומת לב מתאימה לפרקים נוספים, בעלי חשיבות מיוחדת, בהיסטוריה של כל אומה;

ב) יקיימו ביקורים לימודיים, באתרים הקשורים למורשת הפולנית – יהודית בת מאות השנים, ולהיסטוריה ולתרבות של ישראל ופולין;

ג) ילמדו אלה על אלה, על ידי יצירת קשר ישיר עם אנשים בני גילים דומים;

סעיף 2

תכניות

1. תכנית ביקורי הלימוד החינוכיים המאורגנים תכלול במיוחד:

א) ביקורי לימוד באתרים המנציחים את השואה ופשעים אחרים של מלחמת העולם השנייה, ואתרים נוספים, בעלי חשיבות מיוחדת, להיסטוריה של כל אומה.

ב) ביקורי לימוד במקומות בעלי עניין היסטורי ותרבותי, ובאלה הנושאים את המורשת של החיים היהודיים בני מאות השנים בפולין, ומורשת פולנית בישראל;

ג) מפגשים פנים אל פנים בין קבוצות של צעירים, בני גילים דומים לאלה של המשתתפים, בכל עת שהצד המארח יכול להבטיח מפגש כזה, לפי מפרט הקבוצות המבקרות.

2. על מנת ליישם את הוראות ס"ק 1 לעיל, הצדדים ימליצו על אתרים ומקומות לביקורי לימוד המפורטים בנספח 1 להסכם זה, אשר יעודכן באופן שוטף על ידי נקודות הקשר.

3. הצדדים מסכימים כי לפחות אחד מהאתרים או המקומות המומלצים כמפורט בנספח 1, ייכלל בתוכנית של כל ביקור לימודי המאורגן במסגרת הסכם זה.

4. לבקשת אחד הצדדים, הצדדים ייוועצו בדבר תכניות ביקורי הלימוד, במטרה לשתף פעולה ולהבטיח שמטרות הסכם זה יושגו במידה רבה ככל האפשר. הצדדים יביאו בחשבון את חוות דעתם של מוסדות חינוך נוגעים בדבר, אתרים היסטוריים, מוזיאונים ומוסדות אחרים הנוגעים בדבר.

סעיף 3

מדריכי טיולים

1. הצדדים יאמצו עקרונות בדבר שירותי הדרכה משותפים בהקשר לביקורי הלימוד, על ידי מדריכי טיולים פולנים וישראלים, במידת האפשר.

2. הצד הפולני מתחייב להבטיח את שירותיהם של מדריכי טיולים פולנים, באתרים בהם מבקרות קבוצות מאורגנות מישראל, עם שליטה מספקת בשפות אנגלית או עברית או ערבית, לכל קבוצה מאורגנת המתקיימת במסגרת הסכם זה, לפי החוק הפולני, בעיקר לפי הוראות החוק מיום 29 באוגוסט 1997, בדבר שירותי אירוח ושירותים של מובילי ומדריכי טיולים.

3. הצד הישראלי מעודד את המוסדות הנוגעים בדבר לספק שירותי הדרכת טיולים ישראלים, באתרים בהם מבקרות קבוצות מאורגנות מפולין, עם שליטה מספקת בשפות אנגלית או פולנית לכל קבוצה מאורגנת המתקיימת במסגרת הסכם זה, בכפוף לחוקים, לתקנות ולנהלים הלאומיים של מדינת ישראל.

4. הצדדים מעודדים מדריכי טיולים ועמותותיהם לשתף פעולה באופן קבוע, ולהתייעץ אלה עם אלה בנושאים הקשורים להסכם זה.

סעיף 4

ביטחון

1. הצדדים מסכימים כי לאבטחת ביקורי הלימוד המאורגנים חשיבות עליונה ויש לספק להם אמצעי ביטחון נחוצים. הצדדים ישתפו פעולה כדי לספק אמצעים אלה כפי שהוסכם, בהתאם להוראות הדין.

2. אבטחת ביקורי לימוד מאורגנים תינתן על ידי המשטרה הלאומית ורשויות מוסמכות אחרות של הרפובליקה של פולין, בתיאום עם הרשויות המוסמכות של מדינת ישראל הנוגעות בדבר, כמפורט בנספח 2.

3. הצד הפולני ינקוט את כל אמצעי האבטחה על מנת להבטיח את אבטחת ביקורי הלימוד המאורגנים מישראל, בהתאם להוראות הדין התקפות בשטח הרפובליקה של פולין. הצד הישראלי ינקוט את כל אמצעי הביטחון על מנת להבטיח את אבטחת ביקורי הלימוד המאורגנים מפולין, בהתאם להוראות החוק התקפות בשטח מדינת ישראל.

4. הצדדים מסכימים כי ביקורי לימוד ישראלים מאורגנים עשויים להיות מאובטחים, במהלך כל שהותם בפולין, על ידי מאבטחים פולנים מחברות אבטחה פולניות פרטיות, המורשים לפי החוק הפולני, באישור הצד הישראלי. הצדדים מסכימים כי ביקורי לימוד מאורגנים פולניים עשויים להיות מאובטחים, במהלך כל שהותם בישראל, על ידי מאבטחים ישראלים מחברות אבטחה ישראליות פרטיות, המורשים לפי החוק הישראלי, באישור הצד הפולני.

5. במקרים מוצדקים, לכל צד תהיה הזכות לבקש מהצד האחר להסכים לאמצעי אבטחה נוספים עבור ביקורי הלימוד, ולבקש שאמצעים כאמור יובטחו על ידי אותו צד אחר, או שהוא יסכים לנוכחותם של סוכני אבטחה של הצד המבקש. בפרט, בקשה כזו תתקבל במידה ששני הצדדים יקבעו את קיומו של סיכון כללי לאבטחת ביקורי לימוד מאורגנים.

6. במקרים מוצדקים במיוחד, כל צד רשאי לבקש מהצד האחר להסכים לכך שסוכני הביטחון שלו יקבלו תעודה קונסולרית לנשק ולתחמושת, על פי הוראות החוקים הלאומיים הנוגעים בדבר, בעיקר החוק הפולני מ - 21 במאי 1999 בדבר נשק ותחמושת, והחוקים, התקנות והנהלים הלאומיים הנוגעים בדבר של מדינת ישראל. בפרט, בקשה כאמור תאושר אם שני הצדדים יקבעו את קיומו של סיכון ספציפי ומידי לביטחון של ביקור לימודי מאורגן מסוים.

7. הצדדים יבטיחו כי קציני הביטחון יצייתו לכל ההגבלות והכללים של האתרים בהם מבקרים, בפרט בנוגע לכניסה לחצרים עם כלי נשק, חפצים ופריטים העלולים לסכן חיים או בריאות, בהתאם להוראות החוקים הלאומיים הנוגעים בדבר.

8. לצורך שיתוף פעולה ותקשורת בין הצדדים בנוגע לאבטחת ביקורי לימוד מאורגנים, יקימו הצדדים נקודות קשר:

עבור ביקורים בפולין:

א) מטה המשטרה הלאומי של הרפובליקה של פולין;

ב) שגרירות מדינת ישראל ברפובליקה של פולין.

עבור ביקורים בישראל:

א) הרשות המוסמכת הרלוונטית במדינת ישראל, האחראית על בטחון משלחות מאורגנות המבקרות בישראל.

ב) שגרירות הרפובליקה של פולין במדינת ישראל.

סעיף 5

שיתוף פעולה בין ממשלתי

1. הצדדים ישאפו להגדיל את מספר ביקורי הלימוד המאורגנים בשתי המדינות, ולהבטיח שתכניותיהם יעמדו ביעדי הסכם זה, ברמה גבוהה ככל האפשר.

2. הצדדים יציגו זה בפני זה בכל שנה, הערכה בדבר ביקורי הלימוד החינוכיים תוך ציון מספרם, משכם, מספר המשתתפים, מקומות ושעות מפגשיהם עם עמיתים, והצעות לביקורי לימוד בשנה הקרובה.

3. מוסדות החינוך והתרבות של הצדדים ישתפו פעולה בהתאם לעקרונות של הבנה וכבוד הדדיים.

סעיף 6

נקודות קשר

בלי לפגוע בסעיף 4(8), הצדדים מקימים בזה את נקודות הקשר הבאות למטרת יישומו של הסכם זה:

א) בצד הפולני - משרד החוץ

ב) בצד הישראלי - משרד החינוך בשיתוף משרד החוץ.

סעיף 7

הוראות סיום

1. הסכם זה כפוף לאשרור בהתאם לחוקים הפנימיים של כל צד, אשר יאושר בחילופי איגרות.

2. הסכם זה ייכנס לתוקף בתאריך קבלת האיגרת המאוחרת, שבאמצעותה יודיעו הצדדים זה לזה על השלמת ההליכים המשפטיים הלאומיים הדרושים לצורך כניסתו לתוקף של ההסכם. הצדדים מסכימים להתחיל בשיתוף הפעולה על בסיס הסכם זה לפני כניסתו לתוקף.

3. הסכם זה נעשה לתקופת זמן בלתי מוגבלת. ניתן לשנותו או לתקנו בהסכמה הדדית בכתב של שני הצדדים.

4. כל צד רשאי להביא הסכם זה לידי סיום ע"י מסירת הודעה בכתב לצד האחר, בערוצים דיפלומטיים. במקרה זה, הסכם זה יבוא לידי סיום בתום שישה חודשים מתאריך ההודעה על סיום. סיום הסכם זה לא ישפיע על תכניות כלשהן שהתנהלו לפני סיומו, אלא אם כן הסכימו הצדדים אחרת.

5. כל מחלוקת או חילוקי דעות בין הצדדים בנוגע לפרשנותן ולהחלתן של הוראות הסכם זה, יישובו במשא ומתן והתייעצויות בין הצדדים.

6. החל מתאריך כניסתו לתוקף של הסכם זה, הסכם זה גובר על הוראות הנוגעות בדבר, המצויות:

א) בהסכם בין ממשלת הרפובליקה של פולין וממשלת מדינת ישראל בדבר שיתוף פעולה בתרבות, מדע וחינוך, שנחתם בירושלים, ב - 22 במאי 1991;

ב) ההסכם בדבר חילופי נוער בין ממשלת הרפובליקה של פולין וממשלת מדינת ישראל, שנחתם בוורשה, ב - 29 באוגוסט 1991.

נחתם בוורשה ב - 22 במרץ, 2023, בשני נוסחים, כל אחד בשפות עברית, פולנית ואנגלית, ולכל נוסח דין מקור שווה. במקרה של הבדלים כלשהם בפרשנות הסכם זה, הנוסח האנגלי יגבר.

בשם ממשלת מדינת ישראל

בשם ממשלת הרפובליקה של פולין

נספח 1

1. **רשימת אתרים ומקומות ביקור מומלצים בפולין**

מוזיאונים לזכר קורבנות חפים מפשע

- מוזיאון קאטין – סניף מוזיאון הצבא הפולני (ורשה)
- מוזיאון מרד ורשה (ורשה)
- מוזיאון העצמאות בוורשה על שלוחותיו: מוזיאון הביתן ה-10 של מצודת ורשה ומוזיאון כלא פאוויאק עם סניף - מאוזוליאום המאבק והקדושים.
- מוזיאון החיילים המקוללים (Ostrołęka).
- מוזיאון הזיכרון לתושבי ארץ אושווינצ'ים (Oświęcim).
- מוזיאון משפחת אולמה לפולנים שהצילו יהודים במלחמת העולם השנייה.
- מוזיאון מלחמת העולם השנייה והסניף שלו – מוזיאון וסטרפלאטה ומלחמת 1939 (גדנסק).
- המוזיאון המרכזי לשבויי מלחמה (אופולה – למבינוביץ).
- מאוזוליאום מות הקדושים של כפרים פולניים במיצ'ניוב –סניף המוזיאון הכפרי של קילצה.
- מוזיאון מסורות העצמאות בלודז' והסניף שלו תחנת ראדגאסט.
- מוזיאון קרקוב עם סניפים: בית הכנסת הישן, בית מרקחת "הנשר", מפעל האמייל של אוסקר שינדלר.
- מוזיאון העצמאות של וילקופולסקי עם סניפיו (פוזנן).
- מוזיאון גטו ורשה (בארגון – מוזיאון בבנייה) (ורשה).
- מוזיאון החיילים המקוללים והאסירים הפוליטיים של הרפובליקה העממית הפולנית) (בארגון) (ורשה).
- מוזיאון בית משפחת פילצקי.
- מוזיאון הילדים הפולנים – קורבנות הטוטליטריות. מחנה נאצי גרמני לילדים פולנים בלודז' (1942-1945) (בארגון - מוזיאון בבנייה).

המוזיאונים החשובים ביותר המציגים את ההיסטוריה והמורשת של פולין (מוזיאונים לאומיים ובתי מגורים מלכותיים)

- המוזיאון הלאומי בוורשה
- המוזיאון הלאומי בקרקוב
- המוזיאון הלאומי בפוזנן
- המוזיאון הלאומי בוורוצלב
- המוזיאון הלאומי בלובלין
- המוזיאון הלאומי בגדנסק
- המוזיאון הלאומי בקיילצה
- המוזיאון הלאומי בשצ'צ'ין
- טירת ואוול המלכותית (קרקוב)
- הטירה המלכותית בוורשה- מוזיאון
- מוזיאון ארמון המלך יאן השלישי בווילאנוב (ורשה)
- מוזיאון לאזין המלכותי בוורשה
- מוזיאון ההיסטוריה הפולנית (בארגון - מוזיאון בבנייה) (ורשה)

מוזיאונים ומוסדות זיכרון המתעדים מורשת יהודית ודיאלוג פולני-יהודי

- מכון עמנואל רינגלבלום להיסטוריה יהודית.

- מוזיאון לתולדות יהודי פולין POLIN.
- מתחם מוזיאון-בית כנסת בוולדווה.

2. **רשימת אתרים ומקומות ביקור מומלצים בישראל**

- תל אביב-יפו
- יפו
- קיסריה
- ירושלים:
  - הכנסת
  - "יד ושם" המרכז העולמי להנצחת השואה
  - הר הרצל
- חיפה (והסביבה):
  - הגנים הבהאים
  - המושבה הגרמנית
  - ואדי ערה
  - עכו
  - מוזיאון ההעפלה והצי
  - בית לוחמי הגטאות
  - ראש הנקרה
- צפון
  - נצרת: כנסיית הבשורה
  - טבחה וכפר נחום
  - הר המנוחות (הר האושר)
  - ירדנית (אתר הטבילה ירדנית)
  - טבריה
  - "מקורות" (החברה, מובילת המים הארצית)
  - מטולה
- דרום
  - מצדה
  - עין גדי וחוף ים המלח הישראלי
  - שדה בוקר

בנוסף לאתרים ומקומות הביקור האמורים לעיל, רשאים הצדדים להמליץ גם על מתקנים ומקומות נוספים המתאימים ליישום מטרות ההסכם.

נספח 2

הנוהל מפרט אמצעי אבטחה עבור ביקורים לימודיים מאורגנים של בני נוער ישראלים בפולין, על פי רמות האיום הביטחוניות הבאות, המוערכות במשותף על ידי הצדדים על בסיס נתונים ומודיעין נוגעים בדבר.

לעניין זה, רמת האיום הביטחונית תיקבע במשותף בין שב"כ לשב"פ על סמך הנתונים והמודיעין הנוגעים בדבר מכל סוכנות.

<u>רמה ירוקה</u>

- אין מידע מודיעיני אמין על כוונה כלשהי לעסוק בפעילות טרור נגד מטרות ישראליות בפולין.
- ביקורים לימודיים עשויים להיות מאובטחים על ידי מאבטחים פולנים מחברות אבטחה פולניות פרטיות, מורשות תחת החוק הפולני, ומאושרות על ידי הצד הישראלי.
- אבטחת ביקורים לימודים מאורגנים תינתן על ידי משטרת פולין וסוכנויות רלוונטיות אחרות, בהתאם להוראות החוק התקף בשטח הרפובליקה של פולין.

<u>רמה צהובה</u>

- קיים מידע מודיעיני כללי על תכניות של ארגוני טרור לתקוף מטרות יהודיות וישראליות בפולין.
- אבטחת קבוצות לימוד ישראליות רשמיות תהיה בעיקר באחריות המשטרה הפולנית וסוכנויות רלוונטיות אחרות.
- תגובה ראשונית לכל תקרית/התגרות פלילית/אנטישמית תינתן על ידי הצד הפולני ללא מעורבות ישראלית.
- לצד הישראלי תהיה הזכות לבקש מהצד הפולני להסכים לאמצעי ביטחון נוספים ולבקש שאמצעים כאלה יובטחו על ידי פולין או שפולין תסכים לנוכחותם של סוכני ביטחון ישראלים. בפרט, בקשה כאמור תתקבל אם הן הצד הישראלי והן הצד הפולני יקבעו את קיומו של סיכון כללי לאבטחת ביקורי לימוד מאורגנים.
- מספר המאבטחים שילוו קבוצות לימוד ישראליות יהיה קטן יותר מאשר ברמת האיום אדום.

<u>רמה אדומה</u>

- קיים מידע מוחשי על סיכון ספציפי, מידי לביטחונו של ביקור לימודי מאורגן מסוים בפולין.
- תיערך הערכת מצב משותפת כדי לדון בסידור האבטחה של הביקור. לצד הישראלי תהיה הזכות לבקש מהצד הפולני להסכים לאמצעי ביטחון נוספים ולבקש שאמצעים כאלה יובטחו על ידי פולין או שפולין תסכים לנוכחותם של סוכני ביטחון ישראלים. הדבר כולל את הבקשה שהצד האחר יסכים לכך שסוכני הביטחון שלו יקבלו תעודה קונסולרית עבור נשק ותחמושת על פי הוראות החוקים הלאומיים הנוגעים בדבר. בפרט, בקשה כזו תינתן אם שני הצדדים יקבעו את קיומו של סיכון ספציפי, מידי לביטחונו של ביקור לימודי מאורגן מסוים.

ללא קשר לרמת האיום המוערכת, כוחות הביטחון הפולנים (משטרה וכו') יבצעו את ההתאמות הנדרשות לטיפול בכל אירוע ויספקו רמת אבטחה שתאפשר נוכחות מופחתת של צוותי ביטחון ישראלים חמושים. תנאים מפורטים לסיווג מצבים פרטניים בקטגוריה ספציפית יפותחו על ידי המוסדות הנוגעים בדבר של שתי המדינות שיפעלו במשותף ובתום לב.

אמצעי האבטחה המוחלים צריכים להיכנס, עקרונית, לקטגוריה הירוקה, עם אפשרות לשנותם במקרה של הרעה במצב הביטחוני, בפרט במקרה של איומים ספציפיים.